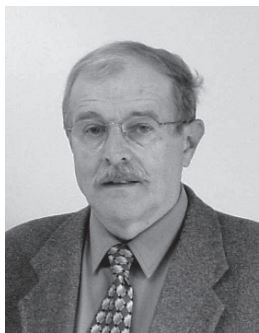

K životnímu jubileu entomologa Pavla Tyrnera

Na dobu od vydání 40. čísla Sborníku Oblastního muzea a galerie v Mostě připadlo hned několik životních jubileí významných přírodovědců v severozápadních Čechách. Patří mezi ně i litvínovský entomolog Pavel Tyrner, který se celoživotní prací ve faunistice blanokřídlého hmyzu (zejména akuleátních hymenopter) vypracoval na předního znalce v území přesahujícím Českou republiku. Méně je o něm už známo, že se především v mládí věnoval také dalším systematickým skupinám živočichů, a krátce dokonce i regionální floristice cévnatých rostlin. Ačkoliv se už řadu desetiletí specializuje výhradně na „své“ skupiny hmyzu, bez nadsázky patří k přírodovědcům s širším rozhledem, kteří se natrvalo a nesmazatelně zapsali do přírodovědy v severozápadní části Čech.

Pavel Tyrner – mládí a učitelská léta

Mgr. Pavel Tyrner se narodil 23. března 1941 v Praze na Vinohradech, dětství a podstatnou část mládí však prožil v Libni. Jeho tatínek byl řemeslník, lásku k přírodním vědám v něm tak v malém Pavlovi podporoval více jeho strýc, amatérský entomolog František Tyrner. Právě díky němu se Pavel seznámil nejen s živou přírodou, ale také s odbornou literaturou. Zájem o živou přírodu už Pavla nepustil a promítl se i do volby jeho povolání. Na Vysoké škole pedagogické v Praze začal studovat obor Biologie – chemie. V roce 1960 však byla tato škola zrušena, studium zvoleného oboru proto dokončil na Univerzitě Karlově. Roku 1962 se díky umístění dostal na Střední všeobecně vzdělávací školu v Litvínově. (Od roku 1969 funguje tato škola jako gymnázium¹.) S ní spojil Pavel svou celoživotní profesní dráhu učitele.

Pavel Tyrner v Litvínově sice začínal jako učitel biologie a chemie, ale mladší ročníky této školy jej znají už jen z výuky biologie. Po konkurzu v dubnu roku 1999 se Pavel stal ředitelem této školy a byl jím až do podzimu roku 2006. Z gymnázia odešel v roce 2007, formálně by se dalo říct „na odpočinek“ – i když to by právě v případě Pavla nebylo výstižné. Mohl se totiž poté naplno začít věnovat své milované entomologii.

Pavel Tyrner je člověk klidný, svým zjevem i projevem až důstojný, ale dovede být také pohotově vtipný. Tak si ho jistě okamžitě vybaví bezpočet absolventů litvínovského gymnázia, stejně jako i jeho kolegové – přírodovědci. Své vtipné poznámky či reakce na různé situace obvykle pronášá jen s typickým náznakem úsměvu a s přísloušnou důstojností Angličana.

---

¹ Škola byla 1. července 1947 zřízena jako Státní reálné gymnasium v Horním Litvínově. Střední všeobecně vzdělávací školou (SVVŠ) se stala roku 1960. Pod společným vedením tehdy fungovaly ještě základní devítiletá škola (ZDŠ) a Střední škola pro pracující. V 60. letech 20. století zde také působila pobočka Pedagogické školy v Litoměřicích. Počínaje školním rokem 1968/69 se škola podle Zákona č. 168/1968 ze dne 19. prosince 1968 přeměnila (k tomuto datu) na gymnasium a dále už fungovala jen jako samostatná škola. 7. března 1990 získala škola nové jméno „Gymnázium T. G. Masaryka“, které nese dodnes.

Je to brilantní přednášející, přičemž nezáleží na tom, jestli mluví ke studentům, kteří jsou teprve na prahu dospělosti nebo k fundovaným kolegům z entomologického světa. Zde ho určitě v dobrém smyslu slova poznamenala léta praxe středoškolského učitele.

Sám jsem měl štěstí zažívat jeho výuku už před třemi desítkami let a ještě jen poměrně krátce, ale dodnes si pamatuji, jak pohodovou formou dovedl se studenty jednat. Byl k nim přátelský, ale když to bylo na místě, uměl přiměřeně využít svou přirozenou autoritu. I když dovedl být formální, neměl nikdy potřebu vytvářet zbytečný odstup od svých svěřenců. Nepochybuji tedy, že mnohý z absolventů litvínovského gymnázia si ho pamatuje právě jako pedagoga s širokými znalostmi i příjemným lidským přístupem.

Jako učitel patřil proto během své aktivní kariéry určitě k nejoblíbenějším; stejně tak se ho držela pověst dobrého třídního učitele. Pavel ale také ochotně vedl přírodovědně zaměřené školní exkurze do Českého středohoří, které byly v 90. letech 20. století pořádány pro zahraniční studenty z výměnných programů (externě s dalšími kolegy pro litvínovskou Scholu Humanitas). Kromě pedagogických schopností zde uplatnil dobrou znalost angličtiny.

Pavel Tyrner v litvínovském gymnázium. Foto V. Srp 2007.

Pavel Tyrner v přírodovědecké komunitě

Kromě zmíněného příjemného a podnětného přístupu ke svým svěřencům má Pavel Tyrner ještě jedno učitelské specifikum. Vždycky byl a také je přátelský a ochotný nezištně pomoci zájemcům o přírodovědu i v době mimo vyučování. Díky tomu nasměroval k zájmu o přírodovědu řadu mladých nadšenců a v mnoha dalších ohledech je pozitivně ovlivnil. Na začínající přírodovědce měl určitě klíčový vliv nejen svými znalostmi a celkovým přístupem, ale také ochotou vzít je nezištně do terénu a ukázat jim kus skutečné přírody. To dodnes rozhodně není, bohužel, mezi středoškolskými učiteli běžné.

Díky tomu i díky své pozici učitele tak stál u počátku a dalšího rozvoje vědecké kariéry celé řady vynikajících přírodovědců, především entomologů a zoologů. Patří mezi ně prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc., RNDr. Jiří Skuhrovec, Ph.D., RNDr. Jiří Hejkal a další. Váží si ho a dodnes s ním ochotně spolupracuje samozřejmě i řada dalších kolegů. Kromě toho si ale Pavel Tyrner pochopitelně dodnes rád vzpomene na mnohé jiné své studenty z litvínovského gymnázia. Někteří z nich se úspěšně zapojili do učitelství, publicistiky, lékařství, politiky i dalších oborů.

Pavel Tyrner si však už řadu desetiletí dopřává jednu životní pravidelnost. Od roku 1980 se spolu s dalším litvínovským entomologem Karlem Schönem pravidelně téměř každý týden scházeli „na kafi“ u jejich přítele MUDr. Stanislava Kadlece, také významného entomologa. V pohodovém prostředí si tu přátelé vyměňovali a předávali materiály, probírali různé entomologické otázky i novinky. Po smrti S. Kadlece se tradiční přátelská entomologická posezení konají s téměř železnou pravidelností u Pavla Tyrnera doma.

Pavel Tyrner jako regionální přírodovědec s širokým záběrem

Ačkoliv byl Pavel Tyrner po celý život formálně zaměstnaný jako středoškolský učitel, díky své pilné práci mimo školu byl vlastně zároveň stále mnohostranným přírodovědcem. Nedlouho

po svém nástupu do litvínovské střední všeobecně vzdělávací školy se s velkým zájmem pustil do poznávání krásné a pozoruhodné přírody Litvínovska a Mostecka. Od přelomu 60. a 70. let 20. století byl spolupracovníkem Zdeňka Bárty, zoologa Okresního muzea v Mostě. Setkával se s ním jak na muzejním přírodovědném pracovišti, které tehdy sídlilo v litvínovském zámku, tak na četných společných exkurzích v terénu. Pomáhal mu s terénním výzkumem a dokumentací fauny obratlovců především na Mostecku, ale i jinde v severozápadních Čechách. V tomto ohledu měli oba pro tento region mimořádný přínos. Pavel brávil Zdeňka Bártu do terénu na motocyklu jako spolujezdce – dostat se na hůře přístupné lokality bez vlastní dopravy mnohdy nebylo možné.

Tak se Pavel připojil k vznikající komunitě přírodovědců činných na okresu Most. Patřili k nim ještě další litvínovští amatérští nadšenci. V zoologii to byl Kurt Wolejník a později i nadějný gymnazista Vladimír Bejček, který u tohoto oboru už vydržel po celý život, v botanice a mykologii pak především litvínovský učitel Josef Švankmajer. V kontaktu s nimi byl i geolog Zdeněk Brus, malakolog Petr Kuchař z Meziboří (také jeho kdysi Pavel učil na litvínovské SVVŠ), litvínovský fotograf Tomáš Trčka a další. Tato malá skupina nadšených amatérských přírodovědců významně přispěla k poznání přírody okresu Most i dalších území v severozápadních Čechách. Mnozí z nich byli v 70. – 80. letech 20. století oficiálně členy tzv. Dobrovolného aktivu státní ochrany přírody (DA SOP) v okrese Most, což byl poradní orgán odboru kultury zdejšího Okresního národního výboru, pod nějž oblast ochrany přírody až do roku 1992 spadala. (S výjimkou okresního konzervátora, jímž byl zmíněný zoolog Okresního muzea v Mostě Z. Bárta, šlo o funkce neplacené.) V terénu strávili stovky hodin a dokumentovali pestrou, i když již tehdy těžce zkoušenou přírodu tohoto území. Pavel Tyrner se zde věnoval ornitologii, faunistice netopýřů i sledování dalších skupin obratlovců, a kromě toho zpočátku a okrajově také botanice cévnatých rostlin. Dokládá to i jeho celkem obsáhlá bibliografie, která dosud není zcela dopracována.

Pracoval i na celé řadě samostatných výzkumných studií (především na Mostecku), které byly zadávány státní ochranou přírody jako zakázky. Některé z nich se staly odbornými podklady pro vyhlášení maloplošných chráněných území. Jméno Pavla Tyrnera tak najdeme v základní ochrannářské dokumentaci u dnešních národních přírodních rezervací Zlatník a Jezerka, přírodních rezervací Milá a Písečný vrch, přírodní památky Chloumek i dalších chráněných území. Jen část z těchto prací byla ale později publikována; odborné veřejnosti tedy dnes nejsou vždy dostatečně známy.

Také litvínovskému, resp. mosteckému muzeu Pavel Tyrner pomáhal v odborné rovině; určoval pro něj např. bezplatně brouky čeledi Scarabaeidae. Shrnuto spolu s výše uvedeným – Pavel dlouhodobě fungoval jako dobrovolný spolupracovník muzea s jednoznačnou kvalifikací zoologického odborníka, navíc s širokým přírodovědeckým záběrem a dobrou znalostí regionu. I proto se také spolu se Z. Bártou a dalšími kolegy podílel na přípravě knihy Příroda Mostecká (Bárta et al., ed. Severočeské nakladatelství, 1973) – dosud jediné ucelené odborné publikaci věnující se zdejší přírodě a jejím hodnotám.

Do Okresního muzea v Mostě se také dostala část Pavlových entomologických sběrů; v roce 1978 od něj muzeum koupilo regionální sbírku brouků. (Pro přírodovědce mladšího data narození bude jistě kuriózní, že nákup byl tehdy proveden prostřednictvím národního podniku Klenoty.) Většinu své entomologické sbírky má však Pavel dosud uloženu u sebe doma.

Pavel Tyrner – entomolog

Jak jsem již uvedl, i když měl Pavel v mládí zájem o zoologii obratlovců a okrajově také o botaniku, věnoval současně pozornost i vybraným skupinám bezobratlých. Odborný zájem o hmyz u něj postupně převládl. Zpočátku to byli především brouci čeledi Scarabaeidae, stále více času ale věnoval akuleátním blanokřídlým (Hymenoptera: Aculeata), především pak zlatěnkám (Chrysididae).

Postupně se stal na tuto skupinu uznávaným odborníkem, což se projevilo i v zájmu kolegů o determinaci nemalého množství sebraného materiálu nejen z České republiky. Spolupracoval s celou řadou dalších odborníků, včetně zahraničních kapacit; jmenujme dr. Zdeňka Pádra, dr. Bořka Tkalců, dr. Wernera Arense z Německa a Paolo Rosu z Itálie. Díky dlouholeté práci a pílí, velkému množství vlastního zpracovaného vlastního materiálu i sběrů kolegů, poskytnutým k determinaci, se mu podařilo objevit řadu druhů nových akuleátních hymenopter pro Českou republiku či určitá její území.F

Svou roli při tom hrálo bezesporu také cestování do zemí blanokřídlym zaslíbených. S opravdovým sběrem hmyzu začínal Pavel v Čechách (zejména v teplých částech Českého středohoří a Žatecka), na Moravě i na Slovensku; jako entomolog zamířil i do Maďarska. Studium teplomilných zlatěnek i dalšího hmyzu ho však pochopitelně záhy přivedlo k cestování do řady dalších zemí. Navštívil Středomoří (Bulharsko, Rumunsko, Itálii a Španělsko), ale také střední Asii (Mongolsko, Kazachstán, Uzbekistán, Tadžikistán, Kirgizii), Turecko i Írán.

Výsledky své práce Pavel od počátku až do dnešních dnů publikuje a mnohé jeho práce jsou bez nadsázky klíčové pro studium zmíněné skupiny blanokřídleho hmyzu přinejmenším v České republice. (Z těch novějších připomeňme např. jeho spoluautorství na atlasu žahadlových blanokřídlejších České republiky, který vyšel v nakladatelství Academia roku 2010.) Jeho entomologická bibliografie je obsáhlá, čítá kolem padesáti publikovaných prací. Kromě toho další přibližně tři desítky publikací věnoval převážně zoologii (často ve spoluautorství se Z. Bártou), několik pak i botanice.

Pavel Tyrner při terénní expedici do středního Íránu a Turecka (24. V. – 26. VI. 2010) spolu s kamarádem † Jiřím Voříškem. Foto ze soukromého archivu Pavla Tyrnera.

Krátce z osobního života Pavla Tyrnera

Curriculum vitae Pavla Tyrnera by bez zmínky o rodině nebylo úplné. Pavel má z prvního manželství syna stejného jména, z druhého manželství syna Tomáše a dceru Ivanu. Dnes je ale již čtyřnásobným dědečkem, a to jednoho vnuka a tři vnuček. Entomologii či jinému přírodovědnému oboru se však nikdo z nich nevěnuje. Pavel žije v současnosti s manželkou na severním okraji Litvínova, v poklidném místě na úpatí Krušných hor.

Nezbývá než popřát Pavlovi vše nejlepší, dobré zdraví a životní sílu do dalších let. Ad multos annos!

Vít Joza

Jak znám Pavla Tyrnera

Velmi mě potěšilo, když jsem byl osloven, abych napsal pár řádků k jubileu Pavla Tyrnera. Pavlovi vděčím za svoji odbornou a profesní cestu, která by bez jeho pomoci zřejmě nebyla. A zcela určitě nejsem jediný absolvent litvínovského gymnázia, který podobně uvažuje.

Pavel, který tehdy učil biologii a angličtinu, byl nejlepším středoškolským profesorem, jakého jsem si mohl přát. Přestože byl velmi přátelský, měl díky svým mimořádným odborným znalostem a klidnému až noblesnímu vystupování u svých studentů přirozený respekt. Jeho vstřícný přístup ke studentům jsem plně pochopil až několik let po maturitě, když mi během jedné exkurze řekl: „*Víš, někteří mi kolegové si občas neuvědomují, že studenti mohou být inteligentnější než oni*“. Tato věta mi utkvěla v paměti, a protože je možné ji modifikovat a přenést do různých životních situací a vztahů, vedla mě k trvalému respektu k ostatním lidem a pokoře.

Koncem osmdesátých a začátkem devadesátých let minulého století jsme společně podnikli dvě výpravy na písčité lokality jižního a východního Slovenska, a také středního Maďarska. Pavel lovil své oblíbené zlatěnky a další žahadlové blanokřídle, já sbíral střevlíkovité broučky. Na těchto cestách jsem si vždy důkladně odpočinul od civilizačních a osobních problémů. Pavlův klid a pohoda se promítaly do řízení automobilu, chytání žahadlového hmyzu i večerního posezení a povídání. Při vzpomínkách se mi vždy vybaví jeho charakteristický jemný úsměv nebo náhlé rozveselení, když si vzpomněl na něco velmi legračního.

Pavle, moc Ti děkuji za odborné vedení v mých gymnazijních časech včetně pomoci při středoškolských biologických soutěžích, nabídnutou přípravu na přijímací zkoušky na vysokou školu a trvalou přízeň, kterou mi projevuješ. Jsem vděčný za společně strávené chvíle a přeji Ti hodně zdraví a radosti při dalším entomologickém bádání.

Jiří Hejkal

Doplňky k bibliografii Pavla Tyrnera

(sestavil Vít Joza)

K osmdesátinám Pavla Tyrnera vyšlo v květnu roku 2021 v 57. ročníku entomologického časopisu *Klapalekiana laudatio* od několika jeho přátel, žáků a kolegů. Byla k němu připojena také jeho značně rozsáhlá entomologická bibliografie. Protože však jeho odborný záběr a především celkový rozsah jím publikovaných prací je podstatně širší a souborná bibliografie není jinde dostupná, pokusil jsem se tento přehled publikací doplnit. Doplnky ale jistě nejsou vyčerpávající. Navíc se některé obtížně dostupné publikace nepodařilo dohledat a bude je třeba ověřit později; to se týká především zahraničních zoologických periodik. Kromě toho bylo několik citací z výše uvedené entomologické bibliografie P. Tyrnera opraveno.

Tam, kde to bylo možné, byly originály příslušných publikací zkontrolovány osobně. V takových případech je citace označena na konci hvězdičkou (*). Doplnující bibliografické údaje jsou uvedeny v hranatých závorkách. Vzhledem k celoživotní specializaci P. Tyrnera na několik skupin hmyzu bylo při formální úpravě doplňků k bibliografii přihlédnuto k běžným zvyklostem v entomologických pracích.

(A) Entomologie

Níže jsou uvedeny doplňující (*Addenda*) a opravené citace (*Corrigenda*) v bibliografickém přehledu entomologických prací Pavla Tyrnera (*Klapalekiana*, 57: 176–179, 2021). Citační odkazy v hranatých závorkách za opravami citací se proto vztahují k uvedené práci. Značná část z nich vznikla odlišným vročením a skutečným rokem vydání mnoha svazků *Sborníku Okresního muzea v Mostě* (ISSN 0231-7656), resp. *Sborníku Oblastního muzea v Mostě* (ISSN 1214-2573). Rozdíl u některých publikací činí i několik let.

Addenda:

Tyrner P. (1969): Dva vzácné nálezy brouků z čeledi chrobákovitých (Scarabaeidae) v severních Čechách. – *Živa*, Praha, 55 (= 17 ser. nova) (5): 183.*

Tyrner P. (1970): Hmyz na zimovištích netopýrů. – *Živa*, Praha, 56 (= 18 ser. nova) (6): 221–222.*

Corrigenda:

Tyrner P. (1975): K výskytu zlatěnek (Hymenoptera, Chrysididae) na Mostecku. – *Sborník Okresního muzea v Mostě*, Most, ser. natur., 1/1974: 7–13. [ad TYRNER P. 1974]

Schön K., Táborský I. & Tyrner P. (1978): Inventarizační průzkum Coleopter v navržené SRP [recte SPR] Zlatník. – *Sborník Severočeského muzea*, Liberec, ser. natur., 10/1978: 41–57. [ad SCHÖN K., TÁBORSKÝ I., TYRNER P. 1978]

Tyrner P. (1990): Příspěvek k biologii *Crossocerus cinxius* (Dahlbom, 1838) (Hymenoptera, Sphecidae). – *Sborník Okresního muzea v Mostě*, Most, ser. natur., 10/1988: 7–11. [ad TYRNER P. 1988b]

Pádr Z. & Tyrner P. (1992): Hymenoptera Aculeata a Symphyta na Písečném vrchu v Českém středohoří. – *Sborník Okresního muzea v Mostě*, Most, ser. natur., 11–12/1989–1990: 19–48. [ad PÁDR Z., TYRNER P. 1990]

Tyrner P. (1995): Výsledky faunistického průzkumu akuleátních hymenopter na trase plánované dálnice Lovosice–Řehlovice. – *Sborník Okresního muzea v Mostě*, Most, ser. natur., 17/1995: 15–25. [ad TYRNER P. 1995]

Tyrner P. & Krásenský P. (2014): Nové poznatky o zlatěnkách Mostecka a České republiky (Hymenoptera, Chrysidae). – *Sborník Oblastního muzea v Mostě*, Most, ser. natur., 35–36/2013–2014: 49–52. [ad TYRNER P., KRÁSENSKÝ P. 2013–2014]

(B) Zoologie (mimo entomologii) a botanika:

- Tyrner P. (1966): Neobvyklé květenství mrkve obecné – *Daucus carota* L. – *Živa*, Praha, 52 (= 14 ser. nova) (3): 97.*
- Brus Z. & Tyrner P. (1967): Chráněné druhy rostlin na vrchu Zlatník u Mostu. – *Zprávy – studie Oblastního vlastivědného muzea v Teplicích*, Teplice, 3: 18–21.*
- Brus Z. & Tyrner P. (1967): Květena vrchu Zlatníku u Mostu v SZ části Českého středohoří. – *Časopis Národního muzea*, Praha, ser. natur., 136 (3): 124–129.*
- Bárta Z. & Tyrner P. (1969): Hraboš mokřadní (*Microtus agrestis*) a hrabošík podzemní (*Pitymys subterraneus*) na Mostecku. – *Mostecko – Litvínovsko, Regionální studie*, Most, ser. Příroda, 6: 101–106.*
- Bárta Z. & Tyrner P. (1969): Obojživelníci a plazi Šumného dolu v Krušných horách. – *Mostecko – Litvínovsko, Regionální studie*, Most, ser. Příroda, 6: 107–111.*
- Bárta Z. & Tyrner P. (1969): Nachweis der Sumpfspitzmaus, *Neomys anomalus milleri* (Mottaz, 1907), für den böhmischen Teil der Erzgebirges und das Nordböhmisches Braunkohlenbecken. – *Säugertierkundliche Mitteilungen*, München, 17 (2): 183–184.
- Bárta Z. & Tyrner P. (1969): Nález netopýra velkouchého *Myotis bechsteini* Kuhl 1818 v Krušných horách. – *Vertebratologické zprávy*, Praha, 1969 (3): 119–120.
- Bárta Z. & Tyrner P. (1969): Zur Fledermausfauna des böhmischen Erzgebirges. – *Säugertierkundliche Mitteilungen*, München, 19: 157–164.
- Tyrner P. & Bárta Z. (1969): Kvičaly obecné (*Turdus pilaris*) hnízdí v severočeské uhelné pánvi. – *Živa*, Praha, 55 (= 17 ser. nova) (2): 74.*
- Bárta Z. & Tyrner P. (1970): Čečetky, *Carduelis flammea*, v Krušných horách. – *Živa*, Praha, 18 (6): 236–237.*
- Bárta Z. & Tyrner P. (1970): Netopýr velkouchý. – *Ochrana přírody*, Praha, 25 (2): 39.
- Tyrner P. & Bárta Z. (1970): Nové nálezy myšky drobné (*Micromys minutus* Pallas) a její rozšíření v Čechách. – *Časopis Národního muzea*, Praha, ser. natur., 137 (3–4): 27–28.
- Bárta Z., Bejček V. & Tyrner P. (1971): Iniciální ptačí synusie z rostlinné asociace *Atriplicetum nitensis* Knapp 1945, na hnědouhelné výsypce roku 1970. – *Biológia*, Bratislava, 26 (11): 835–845.*
- Bárta Z. & Tyrner P. (1971): Drobní savci Šumného dolu v Krušných horách. – *Časopis Národního muzea*, Praha, ser. natur., Praha, 140 (1–2): 39–53.*
- Bárta Z. & Tyrner P. (1971): Netopýr rezavý v kolonii netopýrů velkých. – *Ochrana přírody*, Praha, 26 (7), [append.] *Ochranský průzkum*, 1971 (6): 23.
- Bárta Z. & Tyrner P. (1971): Zur Fledermausfauna des böhmischen Erzgebirges. – *Säugertierkundliche Mitteilungen*, München, 19 (2): 157–164.*
- Tyrner P. & Bárta Z. (1971): K rozšíření sovy pálené v severozápadních Čechách. – *Ochrana přírody*, Praha, 26: 94–95.
- Tyrner P. & Bárta Z. (1971): Kleinsäuger als Nahrung der Schleiereule (*Tyto alba guttata* Brehm) in Nordwestböhmen. – *Zoologische Abhandlungen des Staatliches Museum für Tierkunde*, Dresden, 32 (2): 5–16.*

- Tyrner P. & Bárta Z. (1971): Nález bělozubky bělobřiché (*Crocidura leucodon* Hermann 1870). – *Vertebratologické zprávy*, Praha, 1971 (1): 40.
- Tyrner P. & Bárta Z. (1971): Zur Verbreitung, Bionomie und Biometrie der Gartenspitzmaus (*Crocidura suaveolens* Pallas, 1811) in Nordwestböhmen. – *Zeitschrift für Säugertierkunde*, Hannover, 36 (5): 297–304.*
- Tyrner P. & Bárta Z. (1972): K výskytu bělozubky šedé (*Crocidura suaveolens*, Pallas 1811) v severozápadních Čechách. – *Lynx*, Praha, 13 (ser. nova): 51–55.
- Tyrner P. (1972): Albrechtická výsypka. – In: Bárta Z., Hurník S., Schön K., Tollinger V. & Tyrner P., *Průvodce k exkurzi krajského semináře pracovníků státní ochrany přírody v Mostě ve čtvrtek 21. a v pátek 22. září 1972*. Ed. Odbor kultury ONV v Mostě, Most, pp. 3–4.*
- Tyrner P. (1972): Státní přírodní rezervace Jezerka. – In: Bárta Z., Hurník S., Schön K., Tollinger V. & Tyrner P., *Průvodce k exkurzi krajského semináře pracovníků státní ochrany přírody v Mostě ve čtvrtek 21. a v pátek 22. září 1972*. Ed. Odbor kultury ONV v Mostě, Most, pp. 4–5.*
- Bárta Z., Brus Z., Hurník S., Toběrná V. & Tyrner P. (1973): *Příroda Mostecká*. – Severočeské nakladatelství, Ústí nad Labem. 149 + 56 pp. + photo + 1 map. + 1 tab.*
- Tyrner P. (1973): Květena mostecké části Českého středohoří. Slanomilná vegetace. Květena pánve. Lesy, rašeliniště a louky Krušných hor. – In: Bárta Z. et al., *Příroda Mostecká*. – Severočeské nakladatelství, Ústí nad Labem, pp. 64–72, 73–75, 76–77, 78–83 + photo.*
- Tyrner P. & Bárta Z. (1973): O netopýrech rodu *Plecotus* v Krušných horách a Podkrušnohoří. – *Živa*, Praha, 59 (= 21 ser. nova) (2): 74–75.*
- Bárta Z., Bejček V. & Tyrner P. (1975): *Eptesicus nilsoni* (Keyserling et Blasius 1839) im böhmischen Braunkohle-Abbaugebiet. – *Myotis*, Bonn, 11: 34–36.
- Bárta Z., Bejček V. & Tyrner P. (1975): První nález netopýra rezavého (*Nyctalus noctula* Schreber, 1774) v Krušných horách. – *Lynx*, Praha, 17 (ser. nova): 84–85.*
- Tyrner P. & Bejček V. (1975): První nález netopýra tmavého (*Vespertilio murinus* L.) v české části Krušných hor. – *Lynx*, Praha, 17 (ser. nova): 89.*
- Tyrner P. & Šíma M. ([1975]): S námi i bez nás [popis přírodovědných zajímavostí turistických tras Litvínovska]. Trasa 7: Litvínov – Meziboří – Fláje – Český Jiřetín, trasa 9: turistický okruh Osek. – In: Anonymus, 50. výročí založení turistiky v Litvínově a 20. výročí založení turistického odboru v Chemických závodech ČSSP. [Ed. TJ CHZ ČSSP Litvínov], pp. 23–24, 26–27.*
- Bejček V. & Tyrner P. (1980): Primary succession and species diversity of avian communities on spoil banks after surface mining of lignite in Most basin (North-western Bohemia). – *Folia zoologica*, Brno, 29 (1): 67–77 + 4 fig.*
- Bejček V., Bárta Z. & Tyrner P. (1982): Myšice temnopásá, *Apodemus agrarius* (Pallas 1771) v české části Krušných hor. – *Lynx*, Praha, 21 (ser. nova): 125–126.*
- Bárta Z., Šíma M., Tollinger V. & Tyrner P. (1985): *Průvodce naučnou stezkou státní přírodní rezervací [Jezerka]*. – Odbor kultury ONV v Mostě et okresní komise ochrany přírody, Most. 16 pp.*
- Bárta Z. & Tyrner P. (sine dato [1985?]): *Státní přírodní rezervace Milá*. – [Okresní národní výbor, Most.] 20 pp. + 8 pp. photo.*

(C) Nепublikované rukopisy

- Bárta Z. & Tyrner P. (1978): *Státní přírodní rezervace Milá*. – Ms., 22 pp. [depon. in: AOPK ČR, Sbírká listin ÚSOP, Praha] *

Tyrner P. (1984): Výsledky faunistického průzkumu akuleátních Hymenopter v SPR Jezerka v Krušných horách. – In: *Základní přírodovědecký průzkum státní přírodní rezervace Jezerka*, Ms. [229 pp.], pp. 150–165.

Bejček V., Dvořák V., Esterka J., Šťastný K., Švankmajer J. & Tyrner P. (2004): *Koncepce péče o navržený přírodní park Litvínovská údolí*. – Ms., 197 pp. [Depon. in: Krajský úřad Ústeckého kraje]

(D) Biografie, různé

Tyrner P. (2003): Jak znám Zdeňka Bártu. – *Sborník Oblastního muzea v Mostě, Most, ser. natur.*, 25/2003: 66.

(E) Biografické články o Pavlu Tyrnerovi

Anonymus [gi] (2017): Bývalý ředitel gymnázia se na plný úvazek věnuje hmyzu. – *Radnice noviny, čtrnáctideník pro Litvínov, Meziboří, Horní Jiřetín a okolí*, Litvínov, 2 (6): [3]. [ed. 24. 3. 2017, sine pag.]

Schön K., Hejkal J., Bogusch P. & Krásenský P. (2021): K osmdesátinám Pavla Tyrnera. Bibliografie (Hymenoptera). – *Klapalekiana*, Praha, 57 (1–2): 173–179.